

Aftale om langsigtede rammevilkår for CO₂-fangst i forsyningssektoren

***Klimahandling - Potentialet i forsyningssektoren skal
hentes hjem***

7. februar 2024

Aftale mellem

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet

Fangst og lagring af CO₂ (CCS) er et afgørende værktøj til at opfylde klimamål: både globalt med Parisaftalen, tættere på med EU's målsætninger og helt nært med Danmarks 70 pct.-målsætning i 2030. Konkret kan CCS bidrage som et virkemiddel til at reducere CO₂-udledningerne fra (kraft)varmeværker, herunder affaldsforbrændingsanlæg, samt biogasanlæg og tung industri. Det er desuden muligt at fjerne CO₂ fra kulstofkredsløbet, hvis der fanges og lagres CO₂ fra biogene kilder. Derfor kan CCS samtidig bidrage til regeringens mål om klimaneutralitet i 2045 og 110 pct. reduktion i 2050 i forhold til 1990. Samtidigt kan fangst og efterfølgende anvendelse (CCU) understøtte fremstilling af fx skibs- og flybrændsler.

Siden 2020 er der indgået en række politiske aftaler¹ med henblik på at sikre en markedsbaseret udrulning af CCS i Danmark - senest med *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark* fra september 2023. De politiske aftaler på CCS-området sætter overordnet rammerne for CO₂-fangst i forsyningssektoren. Det er med *Aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ (Anden del af en samlet CCS-strategi)* af 14. december 2021 aftalt, at modellen for CO₂-fangst i forsyningssektoren skal understøtte, at omkostninger ved etablering af CCS ikke overvæltes på varme- og affaldsforbrugere, og at CCS skal udrulles på markedsmæssige vilkår, herunder ved forbedrede selskabsøkonomiske incitamenter via bl.a. afgifter og kvoter for CO₂ fra fossile kilder og evt. salg af klimakreditter. Derudover vil salg af CO₂ til anvendelse kunne udgøre mulig finansiering af CO₂-fangst. Endelig følger det af aftalen, at kommunerne, herunder kommunalt ejede (kraft)varmeværker, skal kunne deltage i CO₂-fangst, og at der skal sikres lige konkurrence mellem kommunalt og privat ejede selskaber i forbindelse med CCS-udbud. De overordnede vilkår for rammerne for CO₂-fangst i forsyningssektoren blev genbekræftet med *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark* af 20. september 2023.

Danmark er kommet rigtig langt, men vi er ikke i mål – realiseringen af forsyningssektorens CO₂-fangspotentiale holdes fortsat tilbage af regulatoriske barrierer. Forsyningssektoren, herunder affaldsforbrændingsanlæg, udgør ca. to tredjedele af det danske CO₂-fangspotentiale, hvoraf en stor del af potentialet kommer fra kommunalt ejede anlæg.

Der er derfor behov for at fjerne regulatoriske barrierer og sikre klarhed om reguleringen for CO₂-fangst i forsyningssektoren, så sektoren kan komme med ombord på udviklingen af CO₂-fangst. Med denne aftale fjerner aftalepartierne væsentlige regulatoriske barrierer og styrker samtidig rammevilkårene for CO₂-fangst i sektoren. Det giver forsyningsvirksomhederne og deres ejere langt tydeligere investeringsrammer.

Aftalepartierne ønsker med aftalen at understøtte forsyningssektorens mulighed for at byde ind på CCS-udbuddene i 2024 og 2025 og styrke rammerne for, at udrulning af fangst af CO₂ i forsyningssektoren på sigt kan blive markedsbaseret. Den indfangede CO₂ kan efterfølgende enten lagres eller anvendes. Desuden ønsker aftalepartierne at vise en mere sikker vej til de skønnede reduktioner fra CO₂-lagring på samlet 34 mio. tons CO₂ over en 15-årig periode fra de kommende

¹ *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark (Klimahandling – Vejen til fuld fangst og lagring af CO₂ i 2030)* af 20. september 2023, *Aftale om Grøn skattereform for industri mv.* af 24. juni 2022, *Rammevilkår for CO₂-lagring i Danmark (Opfølgning på Danmarks CCS-strategi)* af 21. juni 2022, *En køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ (Anden del af en samlet CCS-strategi)* af 14. december 2021, *Delaftale om Investeringer i et fortsat grønnere Danmark* af 4. december 2021, *En køreplan for lagring af CO₂ (Første del af en samlet CCS-strategi)* af 30. juni 2021 og *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* af 22. juni 2020.

CCS-udbud. Det er samtidig formålet med aftalen at minimere risikoen for, at omkostningerne for CO₂-fangst i forsyningssektoren overvæltes på forbrugerne.

Langsigtede rammevilkår for CO₂-fangst i forsyningssektoren, herunder kommunalt ejede (kraft)varmeværker

Det er ambitionen, at CO₂-fangst i forsyningssektoren på sigt skal udrulles på markedsvilkår, hvor forbedrede selskabsøkonomiske incitamenter via bl.a. afgifter eller tilskud og kvoter for CO₂ fra fossile kilder og evt. salg af klimakreditter kan bidrage til CO₂-lagring og salg af CO₂ til anvendelse skal blive de bærende økonomiske incitamenter i markedet. Aftalepartierne noterer sig dog, at fangst og lagring af CO₂ i de kommende år fortsat forventes at være afhængig af statslig støtte. Aftalepartierne ønsker derfor med denne aftale at skabe klarhed om rammevilkårene for forsyningssektoren, inden det første udbud af CCS-puljen ventes at blive offentliggjort i 2024. Den implementerende lovgivning træder i kraft, inden bydere afgiver endelige bud på de næste CCS-udbud, der åbner i 2024 og 2025. Det vil understøtte forsyningssektorens mulighed for at byde ind på CCS-udbuddene og bidrage til at øge konkurrencen om puljemidlerne.

Aftalepartierne er enige om følgende:

- Der gives hjemmel og fleksibilitet til, at både kommuner og private kan organisere CO₂-fangstvirksomhed i et særskilt CO₂-fangstselskab eller lade CO₂-fangstvirksomheden indgå i samme selskab som kraftvarme-, varmeproduktions- eller elproduktionsvirksomheden. Kommunal CO₂-fangst skal ske i selskab med begrænset ansvar. Dermed kan de fleste kendte projektorganiseringer gennemføres. Omsætningsgrænsen på 50 pct. vil ikke være en barriere med de organiseringsformer, der gøres mulige med denne aftale.
- Der stilles krav om, at CO₂-fangst skal ske selskabsmæssigt adskilt fra fjernvarmenettet. Det vil gælde uanset ejerskab. Dette medvirker til en beskyttelse af varmekonsumenterne i tilfælde af konkurs forårsaget af CO₂-fangst. Stort set alle større (kraft)varmeanlæg samt alle affaldsforbrændingsanlæg er allerede i dag - eller vil med lov om ny organisering af affaldsforbrændingssektoren - blive selskabsmæssigt adskilt fra fjernvarmenet.
- Hvis CO₂-fangst sker i samme selskab som (kraft)varmeproduktion, skal der laves særskilte regnskaber for varmeproduktion og øvrige aktiviteter, herunder CO₂-fangst. Det har til hensigt at sikre, at omkostninger knyttet til CO₂-fangst ikke overvæltes på varmekonsumenterne. Forsyningstilsynet vil være ansvarlig for tilsynet.
- Der skabes klarhed, enten ved vejledning eller præcisering i varmeforsyningslovens prisregulering, om, at varme fra CO₂-fangstanlæg i forsyningssektoren betragtes som overskudsvarme, og at indtægter fra varme fra CO₂-fangst dermed reguleres svarende til reguleringen af overskudsvarme fra industrielle CO₂-fangstanlæg.
- Anlæg, der på baggrund af CO₂-fangst og -lagring sparer omkostninger til CO₂-kvoter og -afgifter, gives mulighed for fortsat at opkræve værdien af de sparede afgifter og kvoter i varmepriserne med henblik på at finansiere CO₂-fangst. Dette medfører ikke en stigning i varmeprisen i forhold til prisen i dag. Ligeledes skal overskydende gratiskvoter som følge af fangst overføres til fangstvirksomheden i stedet for at tilgå varmekonsumenterne. Det vil medføre, at sparede afgifter og kvoter, herunder også gratiskvoter, vil kunne bidrage til at finansiere CO₂-fangst og -lagring, hvilket svarer til rammevilkår i industrisektoren.
- Kommunernes eksisterende muligheder for at bære finansiel risiko for CO₂-fangst på egne anlæg udvides til anlæg med en effekt på 25 MW eller derunder, og begrænses ikke længere af en omsætningsgrænse for anlæg på over 25 MW. Herefter vil kommunerne kunne

bære risiko uanset anlæggets størrelse i form af indskud af egenkapital og garanti for lån i fangstanlægget. Det vil fortsat være muligt for kommunerne at stille garanti for støttebod ifm. udbud af CCS-puljer (ingen ændring fra nuværende regler). Kommunerne vil også have mulighed for at indskyde egenkapital og stille garanti for investeringer i installationer til fordråbning, pumper, lokale rør og andre lignende anlæg med nær tilknytning til CO₂-fangstaktiviteten.

- Kommunen må som udgangspunkt kun bære risici, som kommunalbestyrelsen eksplicit har påtaget sig. Beslutninger om at påtage sig risici vil blive omfattet af delegationsforbud, således at kun kommunalbestyrelsen kan beslutte at bære risici uanset den valgte organisationsform.
- Kommuner og kommunale anlæg får hjemmel til salg af klimakreditter og salg af CO₂ til anvendelse til finansiering af CO₂-fangstanlæg som i industrisektoren. Tiltaget ligestiller kommunale anlæg med private og skaber en ny finansieringskilde til CO₂-fangst og -lagring gennem salg af klimakreditter.
- Af hensyn til elforsynings sikkerheden stilles krav om, at et fangstanlæg indrettes, så det kan afkobles, hvis elforsynings sikkerheden bliver udfordret. De nærmere regler afklares i forbindelse med implementering.
- Kommuner får hjemmel til at eje helt lokale rørledninger, med nær tilknytning til CO₂-fangsten på et givent anlæg, så længe de lokale rør har et begrænset omfang og ligger i umiddelbar forbindelse med fangstanlægget. Kommunerne vil også have mulighed for at eje installationer til midlertidig lagring af CO₂ i tilknytning til de lokale rørledninger. Det skal sikres, at projekter ikke forhindres, fordi en tredjepart ikke ønsker at etablere en kortere lokal rørstrækning.

Aftaleparterne noterer sig, at kommunerne med aftalen får en øget mulighed for at påtage sig risici forbundet med CO₂-fangst på kommunalt ejede (kraft)varmeanlæg. Det bemærkes, at det er muligt for kommunerne at indgå i partnerskaber om CO₂-fangstprojekter med private selskaber, hvorved risiko kan mindskes.

Aftalens karakter

Aftalen har karakter af en stemmeaftale, hvor aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Der etableres ingen nye forligsbindinger med aftalen.

Aftalen implementeres igennem ny lovgivning. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er opmærksom på, at reglernes ikrafttræden skal sikre, at tilbudsgiverne kan afgive endeligt bud under hensyn til kendte rammevilkår i forbindelse med første udbud af den kommende CCS-puljen. Der vil efter afslutning af første udbud af CCS-puljen blive foretaget en samlet evaluering af udbuddet.